

از همه بحران‌ها با سربلندی عبور خواهیم کرد

دکتر علی‌اکبر صالحی، در دوران بسیار ویژه‌ای سکان‌دار کشتی وزارت امور خارجه شده است. در حالی که روایت‌ها و کنش‌های مختلفی درباره آینده مذاکرات ایران و غرب مطرح می‌شود...

دکتر علی‌اکبر صالحی، در دوران بسیار ویژه‌ای سکان‌دار کشتی وزارت امور خارجه شده است. در حالی که روایت‌ها و کنش‌های مختلفی درباره آینده مذاکرات ایران و غرب مطرح می‌شود، وی در گفتگو با جماران از نگرانی نداشتن درباره آینده سخن می‌گوید و ضمن پذیرش بحران‌های حاصل از فشارهای زیاد، آینده را پیروزمندی حق بر باطل می‌خواند. این گفتگوی کوتاه که به تحلیل دیدگاه‌های امام درباره سیاست خارجی هم می‌پردازد، در جریان بازدید وزیر امور خارجه کشورمان از بیت امام انجام شده است.

23 سال از ارتحال امام(ره) می‌گذرد، فکر می‌کنید در این سال‌ها بخصوص این روزها که ایران در حال مذاکره با غرب است، سیاست خارجی ما چقدر منطبق بر اندیشه امام(ره) است؟

ما همان اصولی را که حضرت امام(ره) در اوایل انقلاب پایه‌ریزی کردند، الان در سیاست خارجی پیگیری می‌کنیم. یکی از مهمترین اصول همراهی با مظلوم و ایستادگی در مقابل ظالم است. این اصل عوض نشده و امروز هم که ما در تعاملات سیاسی و بین‌المللی هستیم این نکته را نصب‌العین خود قرار می‌دهیم. بر این اساس، هر جا مظلومی هست، دفاع می‌کنیم و هر جا ظلم و ستمی می‌بینیم به شدت محکوم می‌کنیم. اکنون هم تحت رهبری مقام معظم رهبری این کار را ادامه می‌دهیم.

یک اصل دیگر، نه شرقی و نه غربی بود. حضرت امام(ره) هدف و مقصد ما را از اول روشن کردند هدف ما رسیدن به آرمان‌هایی است که دین حنیف اسلام برای ما ترسیم کرده و ما در آن جهت در حرکت هستیم البته راه طول و درازی داریم تا به قله این آرمان‌ها و ایده‌آل‌های خود برسیم. تا به امروز در این 33 سال، خوشبختانه ملت به پیروی از ارشادات امام عزیز و رهبری عزیزمان، توانسته‌اند راه را به خوبی ببینند. ما هر چند گاهی در پیمایش این راه، گاهی با کندی و گاهی هم با تندی حرکت کرده‌ایم اما جهت را هرگز گم نکرده‌ایم. اهمیت اصل ولایت فقیه در این است که جهت را برای ما ترسیم کرده است و البته، پرچم هم به دست کسی است که همواره مردم نگاه به آن پرچم دارند و در جهت آن پرچم حرکت می‌کنند.

شرایط بسیار ویژه بر سیاست خارجی ایران حاکم است. به نظر شما اگر اکنون امام حاضر بودند چه راهنمایی‌هایی می‌کردند؟

اگر حضرت امام(ره) اکنون حضور داشتند، ما در سیاست خارجی مان همان رفتاری را داشتیم که اکنون تحت توجهات مقام معظم رهبری داریم. دیدگاه امام رحمت‌الله علیه آن مقدار که ما در این 33 سال دیدیم و شنیدیم و حس و تجربه کردیم این بود که در برخی امور سعی می‌کردند که میان مسائل سیاسی صرف و مسائلی که برخاسته از یکسری اصول و باورهای ما هست، یک تحدید و خطوط‌گذاری انجام دهند. مثلاً در مواردی به وزارت امور خارجه می‌گفتند که کار شما به گونه‌ای است که باید در صحبت‌های خود متواضع باشید.

صحبت یک دیپلمات و اعلام مواضع او، با اعلام مواضع یک اندیشمند دینی و یک رهبر همه جانبه کشور می‌تواند تفاوت داشته باشد.

دیپلمات باید کار خود را بکند البته در چارچوب اصول کلی که قبلاً تعریف شده است که همان عزت، حکمت و مصلحت است.

یک دیپلمات فرهیخته باید خود تفاوت‌ها را درک کند و بداند که چگونه روی این خط ظریف حرکت بکند.

آیا وزارت امور خارجه، افزون بر اصول گفته شده و فرمایشات امام و رهبری، به نظرات دیگر مراجع توجه می‌کند؟

رهبران دینی ما هم در مواردی، مطالبی را مطابق شرع مقدس اعلام می‌کنند. در مواردی که لازم باشد مردم از گمراهی خارج شوند،

مواضعی گرفته می‌شود که حتما بخش‌های مربوطه عنایت لازم را معمول می‌دارند.

امام در عین اهمیت دادن به اصول الهی و آرمان‌های دینی، به رفاه و آرامش مردم هم اهمیت می‌داد. این مساله چقدر در سیاست‌های وزارت امور خارجه اهمیت دارد؟

یکی از نکات مهمی که در مورد حضرت امام(ره) وجود داشت، پیوند عمیق ایشان با مردم از یک سو و با خداوند از سوی دیگر بود.

این سیره و تفکر ایشان باید تبلیغ شود. حضرت امام پیوند عمیقی با مردم داشت و نیز یک دلبستگی خاصی با حضرت حق داشت.

این دو عنصر، امام را امام کرده بود. از یک طرف توجه کامل به حضرت حق بود حسبنالله و نعم الوکیل به عنوان یک باور در وجود امام ایجاد شده بود.

این، نه یک لغغه زبانی و یک بیان گفتاری و زبانی، بلکه یک حس واقعی بود.

یادمان هست وقتی عراق به ایران حمله کرد شب حضرت امام در تلویزیون با چنان آرامشی حرف زدند که همه ملت آرامش پیدا کردند. گفتند؛ دزدی آمده است و سنگی انداخته است مجازاتش را هم خواهد دید.

این آرامش جز با توکل به حضرت حق ایجاد نمی‌شود. امام(ره) در کنار این ارتباط با خداوند، پیوند عجیبی هم با مردم داشتند. امام(ره) مردم را باور داشتند و مردم هم عشق به امام داشتند. امام این عشق مردم را درک کرده بود چون عشق مردم و امام(ره) یک عشق دو جانبه بود این عشق را امام(ره) هم به مردم داشتند. امام(ره) همواره به مردم توجه داشتند. ما هم در تمامی تصمیم‌گیری‌ها، مردم را باید در نظر داشته باشیم.

بسیاری از دیپلمات‌ها و دولتمردان کشورهای مختلف وقتی به جماران می‌آیند با حس اعجاب‌انگیز و احترام‌آمیز خاصی به محل زندگی امام(ره) می‌نگرند. چرا؟

آن‌ها با یک تناقض روبرو می‌شدند این که چگونه می‌شود انسان در اوج قدرت باشد و اینگونه در زندگی خود در نهایت ساده زیستی باشد. مردی در اوج قدرت، زندگی‌اش در نهایت سادگی است. البته این مساله هم، عشق امام به مردم را می‌رساند که همواره تذکر می‌دادند؛ ببینید نادارترین مردم چگونه زندگی می‌کند ما هم آنگونه زندگی کنیم. ما باید آنها را درک کنیم و بتوانیم به خداوند پاسخ بدهیم.

بیداری بزرگ و قابل تاملی در جهان اسلام به ویژه جهان عرب شکل گرفته است. بسیاری این بیداری را مرهون اندیشه‌های امام(ره) می‌دانند. نظر شما چیست؟

یک کار بزرگی که امام(ره) به نام خود ثبت کردند احیای دین در عصر حاضر بود. قبل از انقلاب اسلامی، اصلا دین جایگاهی نداشت نه تنها در دنیای غرب، که در جوامع اسلامی هم بخاطر حضور ایسم‌های مختلف کمونیسم و لیبرالیسم و... دین جایگاهی نداشت در دانشگاه‌ها بخصوص این مساله مشهود بود اگر کسی از دین حرف می‌زد می‌گفتند طرف مرتجع است. امام(ره) آمد این باور را دگرگون کرد و فهماند که دین می‌تواند موثر باشد علاوه بر این که دین به زندگی مادی مردم رسیدگی می‌کند به زندگی روحی و معرفتی انسان نیز توجه می‌کند. این حرکت امام(ره)، حرکتی بود که به همه ابعاد انسان توجه کرد یعنی هم ابعاد مادی انسان و هم ابعاد معنوی و روحی انسان را مد نظر قرار داد. امام(ره) دین را بستر حرکت خود قرار دادند و اسلام را در عصر حاضر احیا کردند.

به این سبب نام امام(ره) جاودانه است. ما هرچه بیشتر در مسیر زمان حرکت کنیم بیشتر به عظمت اندیشه امام(ره) پی خواهیم برد کما این که این روزها در جهان اسلام شاهد بیداری اسلامی هستیم.

باید دانست که بیداری اسلامی محصول چیست؟ مگر می‌شود این کار بزرگ در خلاء رخ بدهد؟ اگر اندیشه امام(ره) نبود اگر حرکت امام(ره) نبود اگر انقلاب اسلامی ایران به عنوان یک الگو مقابل جوامع اسلامی نبود، زمینه لازم فراهم نمی‌شد تا این حرکت در جوامع اسلامی رخ بدهد. این تازه ابتدای کار است این از علائم سحر است باش تا صبح دولت بدمد.

در حال مذاکره با غرب هستیم. برخی به آینده این مذاکرات خوشبین و برخی بدبین هستند. به نظر شما این مذاکرات به کجا منجر خواهد شد؟

ما نگران انقلاب و آینده مذاکرات نیستیم. فراز و نشیب داریم و به جاهایی می‌رسیم که ممکن است نگرانی ایجاد بشود، ولی مطمئن هستیم با توجه به علاقمندی مردم به انقلاب خود، نظام و رهبری و پاکدستی دولت و دولتمردان، مشکلات مرتفع خواهد شد.

البته کشور تحت فشار زیادی است. ما مگر چه گفتیم و چه کاری کردیم که این همه تحت فشار این و آن، به ویژه دنیای غرب قرار گرفتیم؟ این فشارها به خاطر کلام حقی است که می‌خواهیم در دنیا رواج دهیم.

اگر پیرو کلمه حق نبودیم دنیا با ما کاری نداشت.

این به خاطر ترس خودشان از خودشان است.

بالاخره این حق یک روز بر سر باطل می‌زند و آن را سرجایش می‌نشانند. اطمینان دارم که ما با سربلندی و البته با یک مقدار سعه صدر و حوصله، از همه این بحران‌ها خارج خواهیم شد.

codex01x